

Deklarerat arbete gynnar alla!

Är du arbetstagare?

Vad innebär deklarerat arbete?

- Skydd och förmåner: Pension, socialförsäkring, hälso- och sjukvård, betald semester och skydd mot orättvis uppsägning eller andra brott mot arbetsrätten.
- Regelbunden betalning av löner, sociala avgifter och relevanta skatter.

Arbetar jag deklarerat? Checklista

Du bör ha...

- **Anställningsavtal** med uppgifter om arbetsvillkor, skyldigheter och rättigheter, information om arbetsgivaren och vem som ansvarar för din betalning.
- **Regelbundna löneutbetalningar** som motsvarar faktiska arbetstimmar, övertid, särskilda tillägg (t.ex. för natt- eller helgskift).
- **Skydd mot diskriminering** på grund av kön, religion, nationalitet eller etnicitet på arbetsplatsen.
- **Rätt till raster**, semester och semesterdagar.
- **Rätt till sjukledighet** och skydd vid arbetsolyckor och arbetssjukdomar.
- **Registrering i det sociala trygghetssystemet** för t.ex. pensioner, arbetslöshet och hälso- och sjukvård.
- **Rätt till representation**, medlemskap i fackföreningar och strejk.
- **Regelbunden betalning av avgifter**, t.ex. pensionsinbetalningar.

Driver du ett företag?

Anställer du eller planerar du att anställa arbetstagare?

Vad innebär deklarerat arbete?

- Att följa arbetsrättsliga regler och föreskrifter och att ge arbetstagarna de rättigheter de har rätt till.
- Säkerställa rättvis konkurrens mellan företag.
- Skapa en stabil och motiverande arbetsmiljö som leder till en produktiv arbetsplats.
- Undvika sanktioner, böter, avgifter och ryktesrisker.

Som företagare och arbetsgivare bör du...

- vara uppmärksam på de anställningsvillkor som fastställs i ditt lands bestämmelser, ta reda på om du
 - ▶ efterlever dina nationella kollektivavtalsregler för löner och avdragna kostnader,
 - ▶ betala skatter och socialförsäkringsavgifter i enlighet med bestämmelserna,
 - ▶ utfärda lönespecifikationer på ett korrekt sätt,
 - ▶ säkerställa sjuk- eller föräldraledighet samt semester/årsledighet enligt gällande bestämmelser.
- registrera dina anställda, deras faktiska arbetstid och all information om utbetalningar, i enlighet med tillämpliga nationella regler och EU-regler,
- genomföra bestämmelserna om arbetsmiljö och skapa en säker miljö för dina arbetstagare,
- se till att dina anställda har rätt att arbeta lagligt i ditt land.

Om du äger ett företag och är osäker på vilka regler som gäller i ditt land för att anställa arbetstagare på ett lagligt sätt, kan du...

- kontakta dina lokala myndigheter.
- kontakta din nationella och/eller lokala arbetsgivarorganisation.
- kontakta de institutioner som är behöriga när det gäller arbetsrättsliga regler och arbetsmiljö.

Du kan betraktas som odeklarerad arbetstagare om...

*Du får betalt kontant utan kontrakt, **det är odeklarerat arbete***

Om du inte har något skriftligt avtal och din arbetsgivare betalar dig kontant, utan att registrera ditt arbete eller betala skatter och sociala avgifter, arbetar du odeklarerat.

*En del av din lön betalas ut kontant, **det är odeklarerat arbete***

Om din arbetsgivare endast deklarerar en del av dina arbetstider och betalar resten kontant, arbetar du odeklarerat. Detta inbegriper odeklarerad övertid och extraskift. Det kan verka bekvämt, men det minskar dina rättigheter och gör att du inte har fullständigt kan styrka att du har arbetat.

*Du är egenföretagare men behandlas som en anställd, **det är icke självständigt egenföretagande.***

Om du är registrerad som egenföretagare men arbetar under ledning av en chef, följer fasta arbetstider eller förlitar dig på en enda kund kan du befinna dig i falskt egenföretagande. Det innebär att du behandlas som en anställd utan rättigheter eller skydd. I vissa länder kan du, även om du är registrerad som egenföretagare, betraktas som en anställd med fullständiga arbetstagarrättigheter, särskilt när någon leder ditt arbete, fastställer din lön och du utför arbetet personligen.

Vad kan du göra åt det?

1. Kontakta dina lokala myndigheter

Myndigheter och organisationer kontrollerar och inspekterar företag. De kan ge råd om hur man anmäler odeklarerat arbete.

2. Kontakta en fackförening

Fackföreningarna företräder arbetstagarna, främjar rättigheter och bättre arbetsvillkor. De för en dialog med arbetsgivarorganisationerna. Kontakta din lokala fackförening eller dina företrädare på arbetsplatsen.

Mer information

På **Europeiska arbetsmyndighetens** webbplats kan du hitta din nationella kontaktpunkt och få råd.

<https://www.ela.europa.eu>

Europeiska arbetsmyndigheten
Landererova 12, 811 09 Bratislava I, Slovakien

Europeiska Unionens
publikationsbyrå

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025

© Europeiska arbetsmyndigheten, 2025

Print ISBN 978-92-9415-229-9 doi:10.2883/3565231

HP-01-25-025-SV-C

PDF ISBN 978-92-9415-228-2 doi:10.2883/7210171

HP-01-25-025-SV-N

Omslag, © Gorodenkoff/stock.adobe.com; © JackF/stock.adobe.com; © wave-break3/stock.adobe.com. Inre sidor, © K Seisa/peopleimages.com/ stock.adobe.com; © New Africa/stock.adobe.com